

Regler for fysisk kontakt med børnene i daginstitutioner

Mandlige ansatte i daginstitutioner oplever oftere end deres kvindelige kolleger, at der er indført regler for kys og kram af børnene, samt regler, der skal beskytte mod mistanke om seksuelle overgreb. 17 procent af mændene svarer desuden, at der er regler direkte eller indirekte rettet mod de mandlige ansatte. Det viser en undersøgelse, som FOA har gennemført via sit medlemspanel. Undersøgelsen viser også, at hvert fjerde medlem oplever reglerne og kulturen som begrænsende for den omsorg, de kan give børnene.

Undersøgelsen blev gennemført i oktober 2016, og i alt 998 medlemmer af FOA deltog. Heraf 546 medlemmer ansat i daginstitutioner (pædagogmedhjælpere, pædagogisk assistenter og pædagoger), samt 452 elever på den pædagogiske assistentuddannelse eller pædagoguddannelsen.

Hovedkonklusioner:

- **51 procent af medlemmerne oplever regler for den fysiske kontakt med børnene.** Reglerne handler enten om, hvordan børnene må kyskes og krammes, eller er regler, der skal beskytte mod mistanke om seksuelle overgreb.
- **Flere mænd end kvinder oplever regler for kys og kram.** 35 procent af mændene svarer, at der er regler for, hvordan de må kysse og kramme børnene i institutionen, mens 24 procent af kvinderne svarer samme. Reglerne handler oftest om, at ansatte ikke må kysse børnene på munden (94 %) eller ikke kysse på kinden/håret (38 %). For kun 4 procent siger reglerne, at børn ikke må sidde på skødet, og 2 procent må ikke kramme børnene.
- **Flere mænd oplever regler, der skal beskytte mod mistanke:** 64 procent af mændene i institutionerne har regler på deres arbejdsplads, der skal beskytte dem mod mistanke om seksuelle overgreb. Det gælder 39 procent af kvinderne. Den mest udbredte regel er, at døre ikke må lukkes til toiletter eller bleskift. Den møder 44 procent af mændene mod kun 22 procent af kvinderne. Samtidig må 10 procent af mændene må ikke være alene med børnene, mod kun 3 procent af kvinderne.
- **Regler om kys og kram indføres for at beskytte de ansatte mod uberettigede anklager:** 73 procent svarer, at reglerne om kys og kram skal beskytte mod mistanke og anklager, mens 55 procent har regler fordi, de ansatte skal være professionelle, og ikke være som forældre for børnene. Hos 32 procent er reglerne indført for at beskytte børnene mod seksuelle overgreb.

KONTAKT Notat udarbejdet af:
FOA Kampagne og Analyse

Katrine Bonde Nielsen
Tlf. 46 97 23 85

Stine Ungstrup Petersen
Tlf. 46 97 26 81

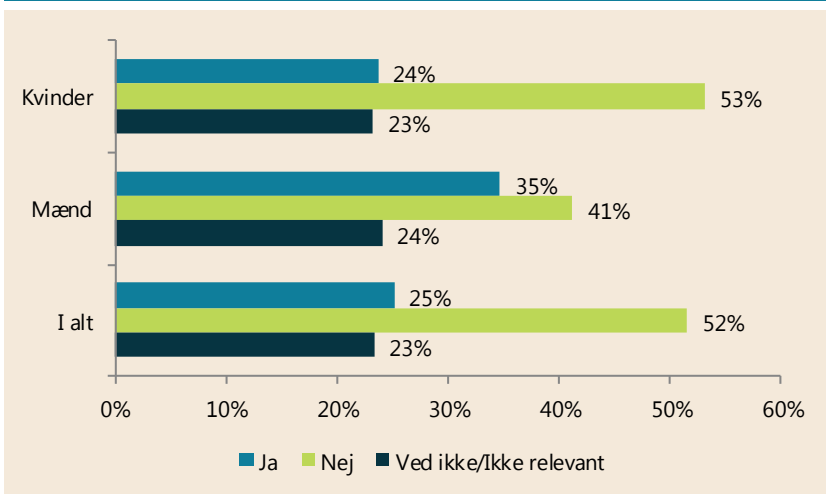

- **17 procent af mændene oplever direkte eller indirekte, at der er særlige regler for dem som mænd i institutionen.** 3 procent oplever det direkte, og 14 procent indirekte.
- **Særlige regler for elever i praktik:** 16 procent af de mandlige elever svarer, at der i institutionen er særlige regler for dem som elever i forhold til kropskontakt med børnene. Kun 3 procent af de kvindelige elever svarer det samme.
- **Halvdelen af mandlige ansatte har fravalgt bestemte former for kontakt med børnene for at beskytte sig selv mod mistanke.** 15 procent af kvinderne svarer samme. Det gælder fx at tage barnet på skødet, skifte ble eller kysse barnet.
- **Reglerne og kulturen sætter begrænsninger for omsorgen:** 49 procent af mænd i daginstitutioner oplever, at kulturen og reglerne om fysisk kontakt sætter begrænsninger for den omsorg, som de kan give børnene. 22 procent af kvinderne svarer det samme. Over hver tredje elev oplever også reglerne som begrænsende, mod lidt over hver 10. ansatte.
- **Flere mænd end kvinder har stået i en situation, hvor de var bange for, at deres handlinger i forhold til et barn kunne misforstås af kolleger eller forældre.** Det svarer 36 procent af mændene, mod 11 procent af kvinderne.
- **Mænd bekymrer sig om falske beskyldninger:** 18 procent af mænd i daginstitutioner svarer, at de bekymrer sig meget om at blive udsat for falske beskyldninger om seksuelle overgreb i deres arbejde. Kun 2 procent af kvinderne svarer samme.
- **39 procent ønsker regler:** 39 procent mener, at der bør være regler i institutionen, der beskytter mod mistanke om seksuelle overgreb. Det gælder især blandt mandlige ansatte (49 %) og elever (45 %).

Mænd oplever oftere regler på deres arbejdsplads for, hvordan børnene må kysse og krammes

35 procent af mænd i daginstitutioner svarer, at der er regler for, hvordan de må kysse og kramme børnene i institutionen, mens 24 procent af kvinderne svarer samme. En forskel på 11 procentpoint. Figur 1 nedenfor viser fordelingen. 23 procent svarer, at de ikke ved, om der er regler for, om man må kysse og kramme børnene på arbejdspladsen.

Figur 1. Er der regler for, hvordan I må kysse og kramme børnene på din arbejdsplads? Det kan fx være regler om, at man ikke kysser børnene på munden eller har børnene siddende på skødet. Fordelt på køn.

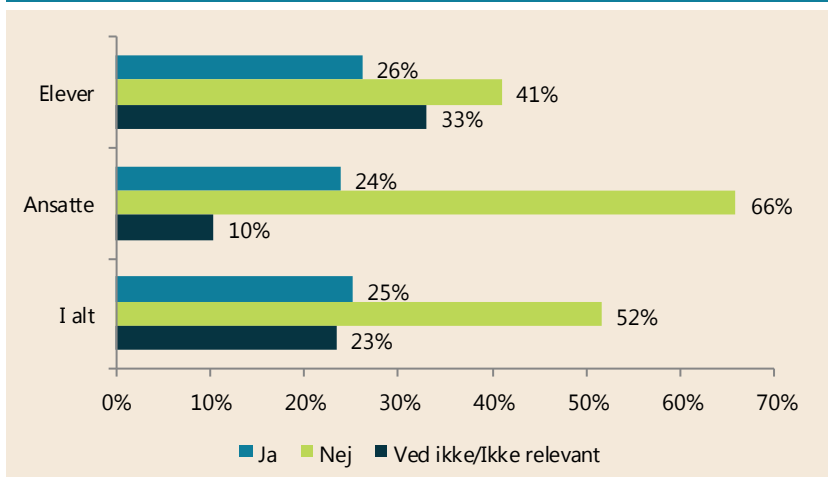

Antal svar: 876 (Kvinder), 122 (Mænd), 998 (I alt).

Figur 2 på næste side viser, at der ikke er flere elever end ansatte, der oplever regler for, hvordan de må kysse og kramme børnene på deres arbejdsplads. Henholdsvis 26 procent og 24 procent af eleverne og de ansatte svarer "Ja" til spørgsmålet. Væsentligt flere ansatte end elever siger dog, at der ikke er regler på deres arbejdsplads (66 procent mod 41 procent), mens eleverne i højere grad end de ansatte svarer "Ved ikke/Ikke relevant". Det kan givetvis skyldes, at eleverne i nogle praktikperioder kun er kort tid på det enkelte praktiksted.

Figur 2. Er der regler for, hvordan I må kysse og kramme børnene på din arbejdsplads? Det kan fx være regler om, at man ikke kysser børnene på munden eller har børnene siddende på skødet. Fordelt på elever/ansatte.

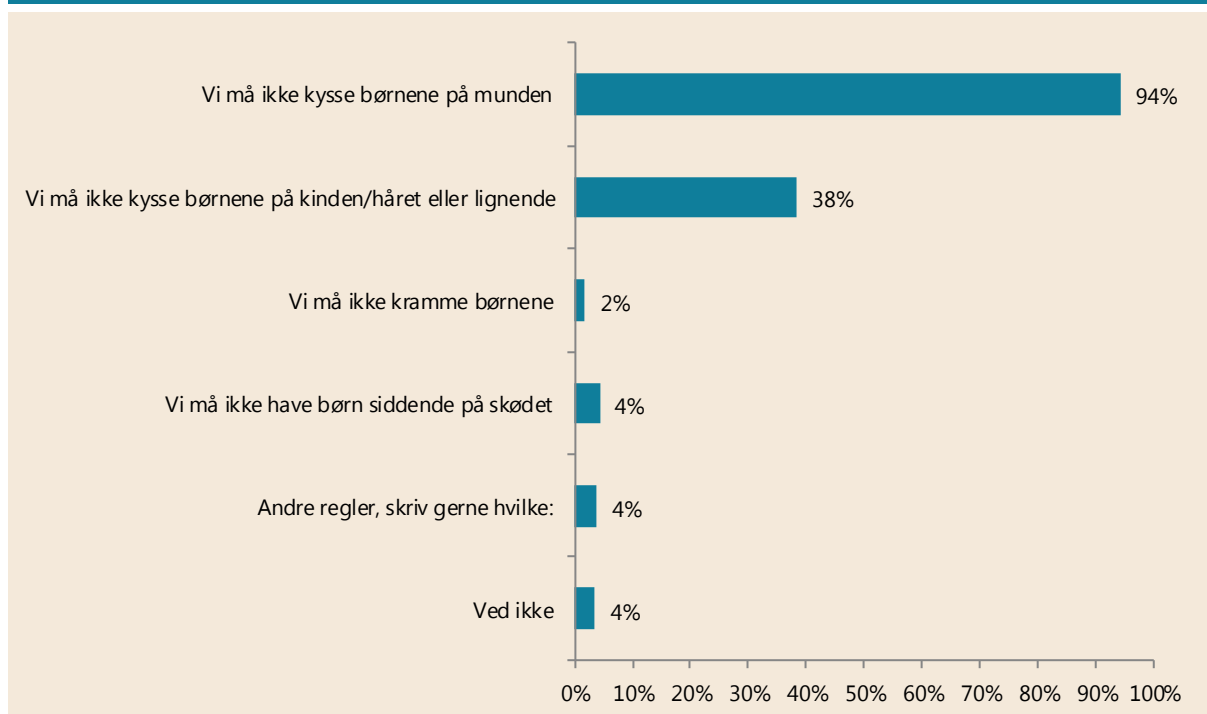
Antal svar: 452 (Elever), 546 (Ansatte), 998 (I alt).

Reglerne for kys og kram

De medlemmer, som har regler på deres arbejdsplads for kys og kram, er blevet spurgt til hvilke regler, der er tale om. Den mest udbredte regel for kys og kram er, at børnene ikke må kyskes på munden (94 %). Dernæst nævnes, at børnene ikke må kyskes på kinden/håret eller lignende (38 %). Endelig nævner 4 procent, at børn ikke må sidde på skødet, og 2 procent svarer, at børn ikke må krammes. Se figur 3 nedenfor.

Det er også undersøgt, om der er forskelle i hvilke regler, som mænd og kvinder oplever, men der er ikke fundet nogen kønsforskelle. Der er en tendens til, at flere mænd ikke må kysse børnene på kinden, men forskellen ligger inden for den statistiske usikkerhed.

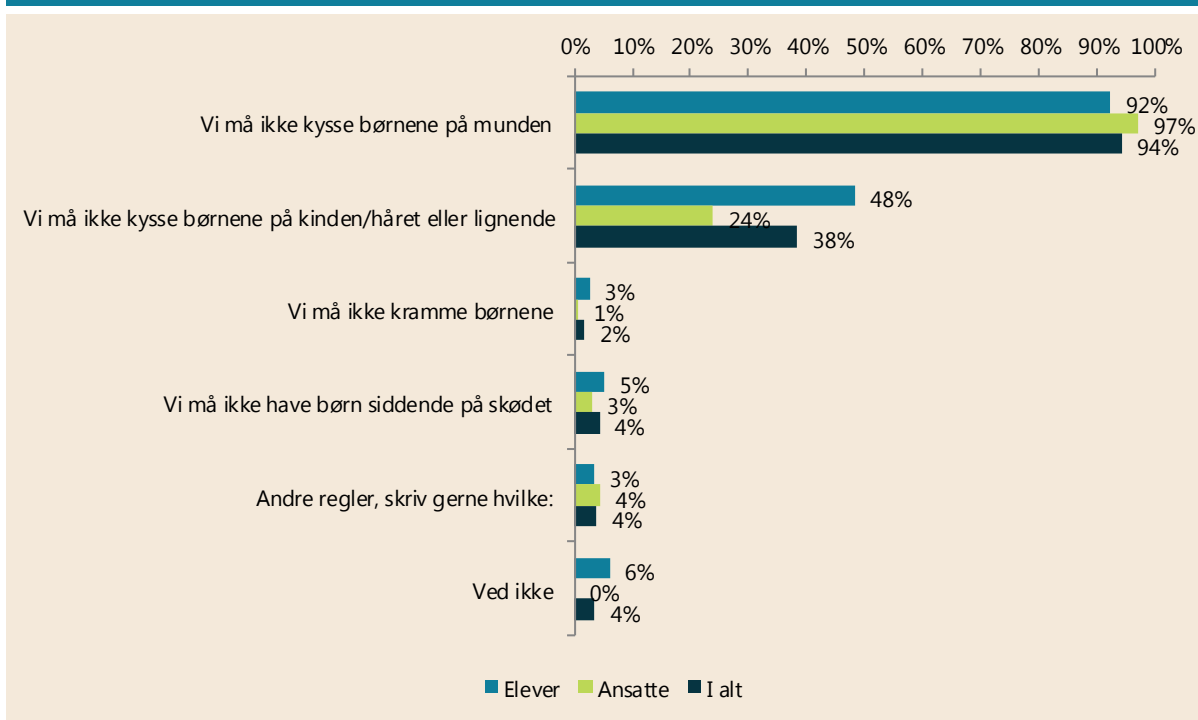
Figur 3. Hvilke af følgende regler for kys og kram har I på din arbejdsplads?

Antal svar: 247. Da respondenterne kunne vælge flere svar, summerer andelen ikke til 100 procent. Spørgsmålet er kun stillet til de respondenter, som svarede "Ja" i spørgsmålet: "Er der regler for, hvordan I må kysse og kramme børnene på din arbejdsplads? Det kan fx være regler om, at man ikke kysser børnene på munden eller har børnene siddende på skødet".

Der er derimod fundet en klar forskel mellem elever og ansatte, som figur 4 på næste side viser. 48 procent af eleverne svarer, at der er regler om, at de ikke må kysse børnene på kinden/håret eller lignende. Kun 24 procent af de ansatte svarer det samme. En forskel på 24 procentpoint. Flest fra begge grupper svarer dog, at de ikke må kysse børnene på munden (henholdsvis 92 procent for eleverne og 97 procent for de ansatte).

Figur 4. Hvilke af følgende regler for kys og kram har I på din arbejdsplads? Fordelt på elever/ansatte.

Antal svar: 116 (Elever), 131 (Ansatte), 247 (I alt). Da respondenterne kunne vælge flere svar, summerer andelen ikke til 100 procent. Spørgsmålet er kun stillet til de respondenter, som svarede "Ja" i spørgsmålet: "Er der regler for, hvordan I må kysse og kramme børnene på din arbejdsplads? Det kan fx være regler om, at man ikke kysser børnene på munden eller har børnene siddende på skødet".

Medlemmerne havde mulighed for at uddybe deres svar, hvis de havde andre regler på arbejdspladsen. Her nævner flest medlemmer, at der er regler om, at børnene ikke må kysse på munden, som figur 3 og 4 også viser. Der er ikke nogen forskelle på besvarelserne fra henholdsvis mænd/kvinder eller elever/ansatte. Her følger to kommentarer:

Drengene/mænd må helst ikke have børn siddende på skødet

Mandlig elev på den pædagogiske assistentuddannelse

Vi frabeder børnene om at kysse os, og vi kysser ikke dem, men kramme er helt i orden

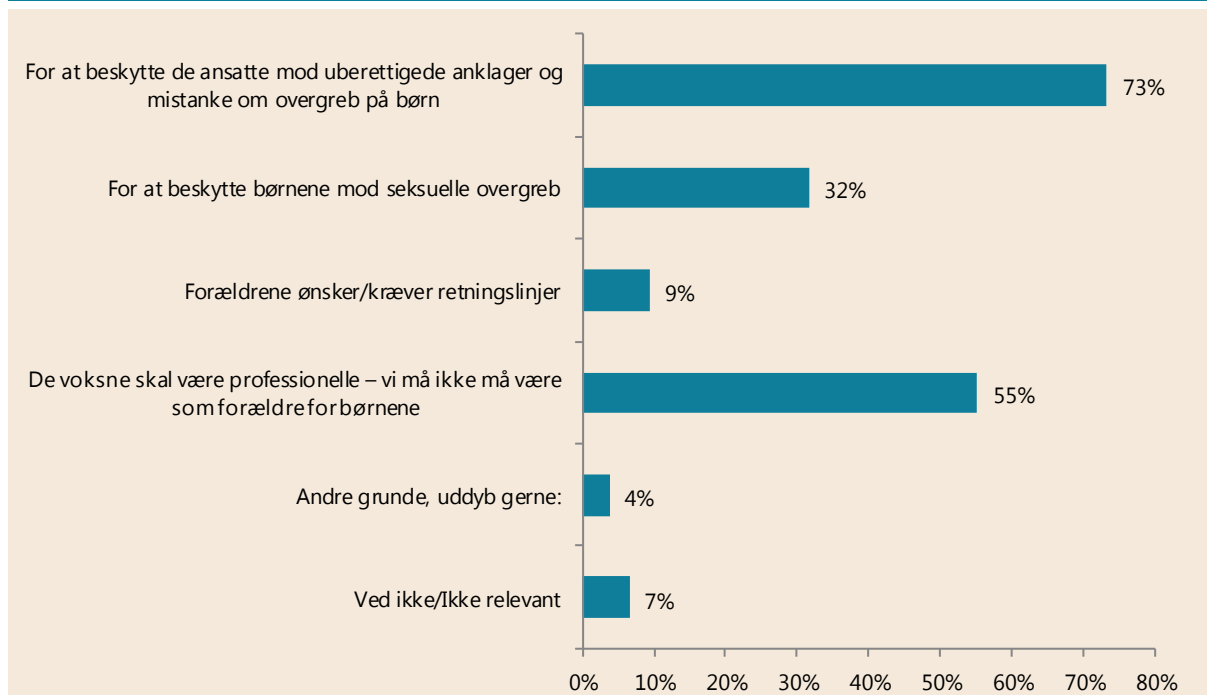
Kvindelig elev på den pædagogiske assistentuddannelse

Hvorfor indføres regler om kys og kram?

Figur 5 nedenfor viser forskellige årsager til, at der er indført regler om kys og kram i institutionen. 73 procent svarer, at reglerne skal beskytte mod uberettigede anklager og mistanke om overgreb på børn, mens 55 procent svarer, at reglerne er indført, fordi de voksne skal være de professionelle, og at de ikke må være som forældre for børnene. 32 procent svarer, at reglerne skal beskytte børnene mod seksuelle overgreb, og endelig svarer 9 procent, at det er fordi forældrene ønsker/kræver retningslinjer.

Der er ikke fundet forskelle i svarene mellem mænd/kvinder. Blandt eleverne er der flere, der svarer, at reglerne skal beskytte børnene mod seksuelle overgreb (39 procent mod 21 procent blandt de ansatte) (ikke vist).

Figur 5. Hvad er årsagen til, at der er indført regler om kys og kram? Fordelt på køn.

Antal svar: 243. Da respondenterne kunne vælge flere svar, summerer andelen ikke til 100 procent. Spørgsmålet er kun stillet til de respondenter, som svarede "Ja" i spørgsmålet: "Er der regler for, hvordan I må kysse og kramme børnene på din arbejdsplads? Det kan fx være regler om, at man ikke kysser børnene på munden eller har børnene siddende på skødet".

Medlemmerne havde også mulighed for at komme med en uddybende kommentar i svarkategorien "Andre grunde, uddyb gerne". Kommentarerne her handler oftest om, at kys hører til i familien, som en årsag til de regler, der er indført på deres arbejdsplads om kys og kram. Nedenstående kommentar er et eksempel på dette:

Det er en uskreven regel – kys på munden er forbeholdt forældre, ikke personalet eller andre børn.

Kvinde, pædagogmedhjælper

Særlige regler, der skal beskytte mod mistanke

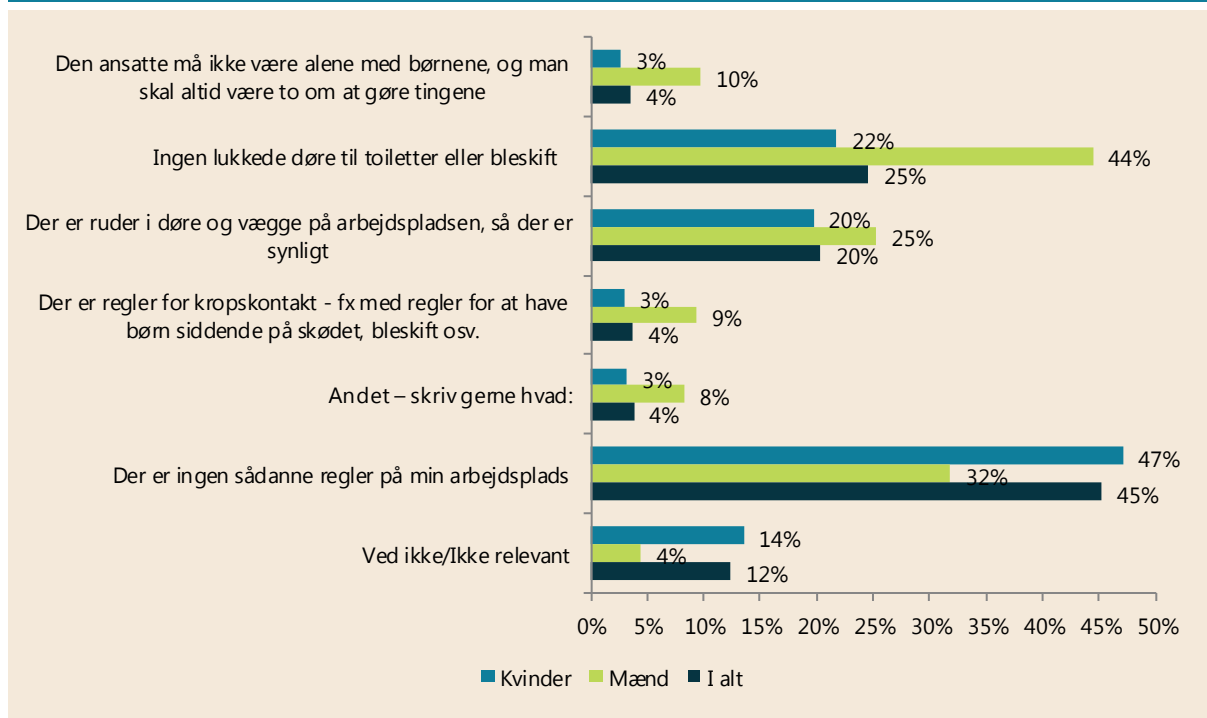
Figur 6 viser, om der er særlige regler på arbejdspladserne, der skal beskytte de ansatte mod mistanke om seksuelle overgreb.

I figuren ses det, at der er klare kønsforskelle. Hvor i alt 64 procent af de mandlige medlemmer oplever sådanne regler i institutionen, gælder det kun for 39 procent af kvinderne. Af regler nævner mændene oftest, at ingen døre må holdes lukket til toiletter eller bleskift (44 procent mod 22 procent af kvinderne). I alt 20 procent svarer, at der er ruder i døre og vægge, så der er synligt. 10 procent af mændene svarer, at den ansatte ikke må være alene, men at man skal være to om at gøre tingene. Det gælder 3 procent af kvinderne. På samme måde svarer 9 procent af mændene, at der er regler for kropskontakt, mod kun 3 procent af kvinderne.

Det skal også nævnes, at der er lidt flere elever end ansatte, der oplever regler, der skal beskytte mod mistanke om seksuelle overgreb, nemlig 47 procent af eleverne mod 38 procent af de ansatte (ikke vist i figur).

Medlemmerne havde også her mulighed for at vælge svarkategorien "Andet – skriv gerne hvad", og komme med en uddybende kommentar. Flest svarede her, at de særlige regler handlede om, at de ansatte ikke må kysse børnene, at døre altid skal være åbne ved bleskift og/eller hjælp til toiletbesøg, og endelig, at der er en række regler om, at ansatte aldrig må være alene med børnene bestemte steder (fx pudrummet eller kælderens). Der kan ikke ses nogen væsentlige forskelle mellem besvarelser af mænd/kvinder eller elever/ansatte.

Figur 6. Er der særlige regler på din arbejdsplads, som skal beskytte mod mistanke om seksuelle overgreb på børn? Fordelt på køn.

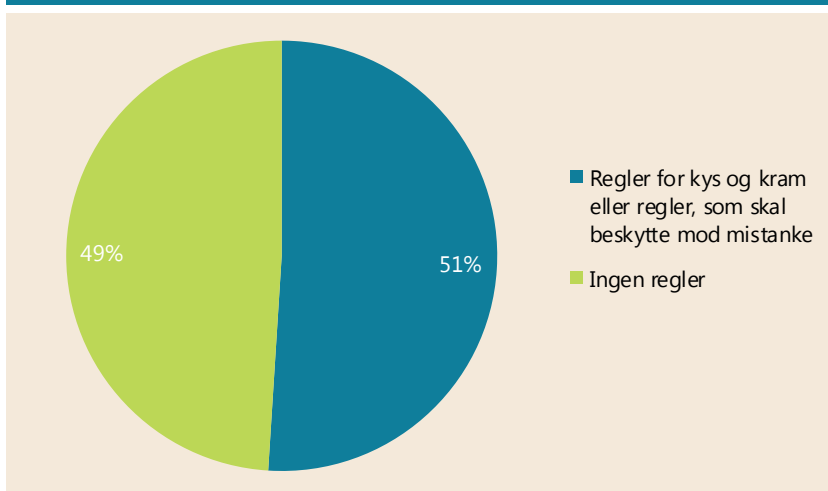
Antal svar: 853 (Kvinder), 113 (Mænd), 966 (I alt). Da respondenterne kunne vælge flere svar, summerer andelen ikke til 100 procent.

Hvert andet medlem oplever regler for fysisk kontakt med børnene

Figur 7 viser et overblik over hvor mange medlemmer, der oplever regler for fysisk kontakt med børnene. Figuren opgør, hvor mange der har svaret, at de enten har regler for kys og kram eller regler, der skal beskytte mod mistanke om seksuelle overgreb. Som det ses, oplever 51 procent af medlemmerne regler inden for et af områderne.

Figur 7. Regler for fysisk kontakt – medlemmer, hvis arbejdsplads enten har regler for kys og kram eller regler, som skal beskytte mod mistanke.

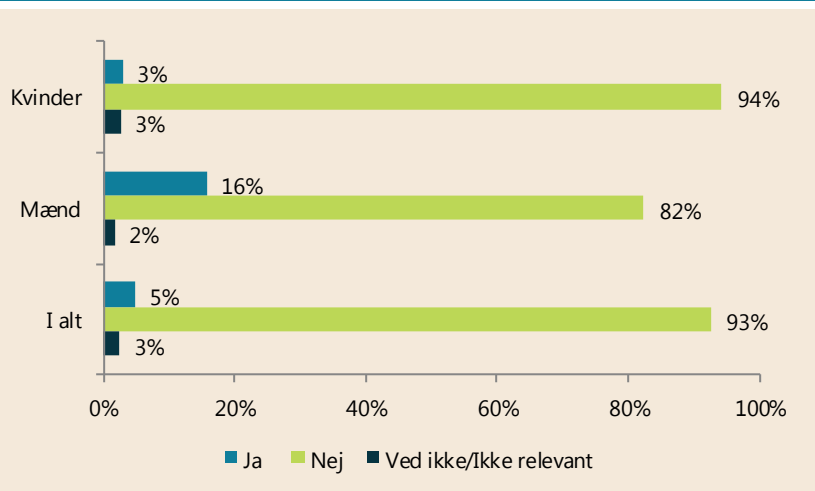

Antal svar: 966. Svarkategorien "Regler for kys og kram eller regler, som skal beskytte mod mistanke" består af de medlemmer, der har svaret "Ja" til spørgsmålet "Er der regler for, hvordan I må kysse og kramme børnene på din arbejdsplads? Det kan fx være regler om, at man ikke kysser børnene på munden eller har børnene siddende på skødet" og har svaret, at de har en eller flere regler på spørgsmålet "Er der særlige regler på din arbejdsplads, som skal beskytte mod mistanke om seksuelle overgreb på børn?".

Særlige regler for elever i praktik

De mandlige elever oplever i højere grad end de kvindelige, at der er særlige regler for dem under deres praktik i forhold til kropskontakt med børnene. Det svarer 16 procent af de mandlige elever mod kun 3 procent af de kvindelige. Se figur 8.

Figur 8. Har du oplevet særlige regler for dig som elev under din praktik i forhold til kropskontakt med børnene? Fordelt på køn.

Antal svar: 335 (Kvinder), 57 (Mænd), 392 (I alt). Spørgsmålet er kun stillet til elever, og kun dem, der har været i praktik med børn under 18 år i løbet af deres uddannelse.

Eleverne havde mulighed for at uddybe, hvilke særlige regler, de oplevede som elever. Der kan ikke ses nogen klare forskelle i besvarelsene mellem mænd og kvinder. Flest af kommentarerne omhandlede, at eleverne ikke måtte være alene med børnene:

Jeg skulle være meget forsigtig med, hvor jeg var sammen med børnene, og jeg måtte ikke være alene med dem.

Kvindelig elev på den pædagogiske assistentuddannelse

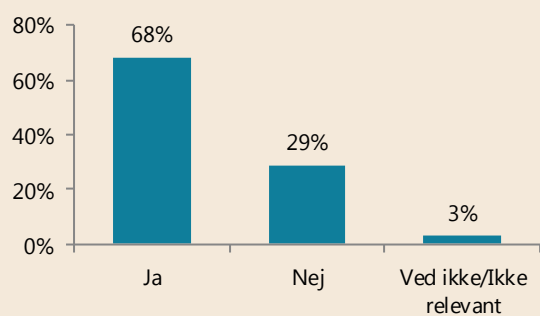
Ikke børn på skødet. Aldrig gå alene med børnene medmindre, der er flere børn eller voksne

Mandlig elev på den pædagogiske assistentuddannelse

Endelig har eleverne også svaret på, om de på deres skole har talt om regler for kropskontakt med børn og mistanke om seksuelle overgreb. Det svarer 2 ud af 3 eller 68 procent ja til (se figur 9).

Figur 9. Har I på din skole talt om regler for kropskontakt med børn og frygten for mistanke om seksuelle overgreb på børn?

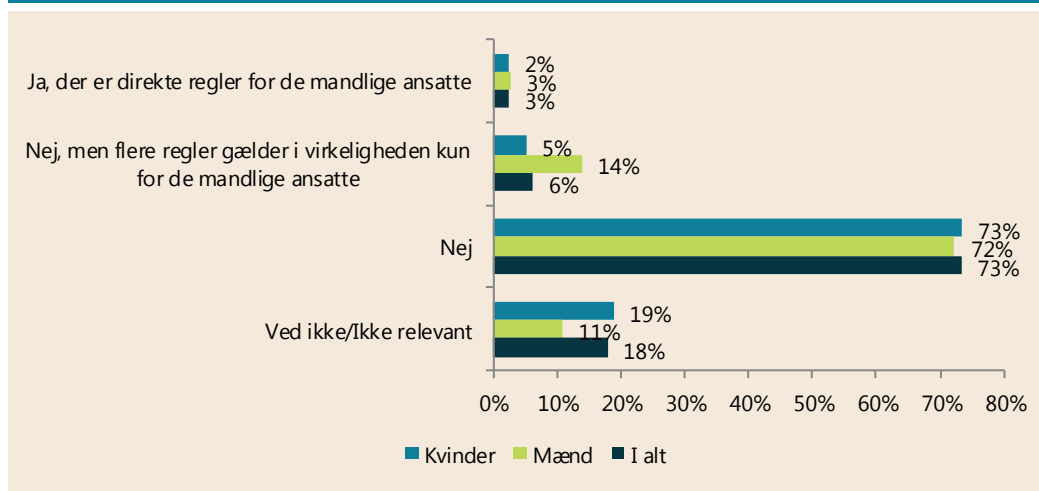

Antal svar: 391 (1 alt). Spørgsmålet er kun stillet til elever, og kun dem, der har svaret, at de har været i praktik med børn under 18 år i løbet af deres uddannelse.

17 procent af de mandlige medlemmer oplever direkte eller indirekte, at der er særlige regler for dem som mænd

Figur 10 nedenfor viser, at 17 procent af de mandlige medlemmer oplever, at der direkte eller indirekte er regler på deres arbejdsplads, som kun gælder for de mandlige ansatte. 3 procent svarer, at der er direkte regler for de mandlige ansatte, og 14 procent svarer, at der ikke er særlige regler, men at flere regler i virkeligheden kun gælder for de mandlige ansatte. I alt 7 procent af kvinderne svarer det samme.

Figur 10. Er der særlige regler for mandlige ansatte på din arbejdsplads? Fordelt på køn.

Antal svar: 848 (Kvinder), 112 (Mænd), 960 (I alt).

De medlemmer, der svarede, at der er særlige regler for de mandlige ansatte på deres arbejdsplads, havde mulighed for at uddybe dette med en kommentar. Flertallet af disse kommentarer omhandler, at mandlige ansatte altid skal have døren stående åben, når de hjælper børn på toilettet eller skifter ble. Dernæst svarer flest af medlemmerne, at de mandlige ansatte på arbejdspladsen ikke må have børnene på skødet. Der kan ikke ses nogen store forskelle mellem besvarelser af mænd/kvinder eller elever/ansatte.

Fordi jeg er mand, måtte jeg ikke være alene med børnene. Jeg måtte ikke være for tæt på børnene, og hvis de skulle trøstes, skulle jeg sende dem til en kvindelig ansat.

Mandlig elev på den pædagogiske assistentuddannelse

Altså, alt det med bleskifte, kramme, kysse lade barnet sidde på skødet o.s.v. er regler for os alle, men er mest rettet til mændene.

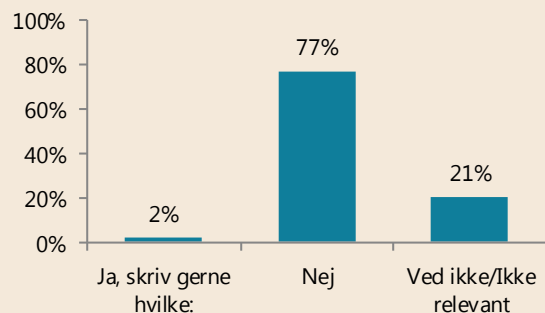
Kvindelig elev på den pædagogiske assistentuddannelse

Kun få institutioner dropper aktiviteter for at beskytte mod mistanke

Medlemmerne er blevet spurgt, om der er aktiviteter i institutionen, som de ikke længere gennemfører for at beskytte de ansatte mod mistanke om seksuelle overgreb (fx ture i svømmehallen, vandlege, ture kun med én voksen). Figur 13 nedenfor viser denne fordeling, og det ses her, at kun 2 procent af medlemmerne svarer ja til dette, mens 77 procent af medlemmerne svarer "Nej". 21 procent svarer "Ved ikke".

Der er ikke fundet forskelle i svar mellem mænd/kvinder eller elever/ansatte.

Figur 11. Er der aktiviteter, som I på din arbejdsplads ikke længere gennemfører for at beskytte jer mod mistanke om seksuelle overgreb? (Fx ture i svømmehallen, vandleg, ture kun med én voksen).

Antal svar: 954.

De medlemmer, der svarede "Ja, skriv gerne hvilke" havde mulighed for at uddybe deres svar. 19 medlemmer gjorde dette, og flest af kommentarerne handler om, at de ikke tager på ture, hvis der kun er én voksen, der kan deltage. Kommentarer nedenfor er et eksempel på dette:

Ingen ture i skoven med kun en ansat.

Mand, pædagog

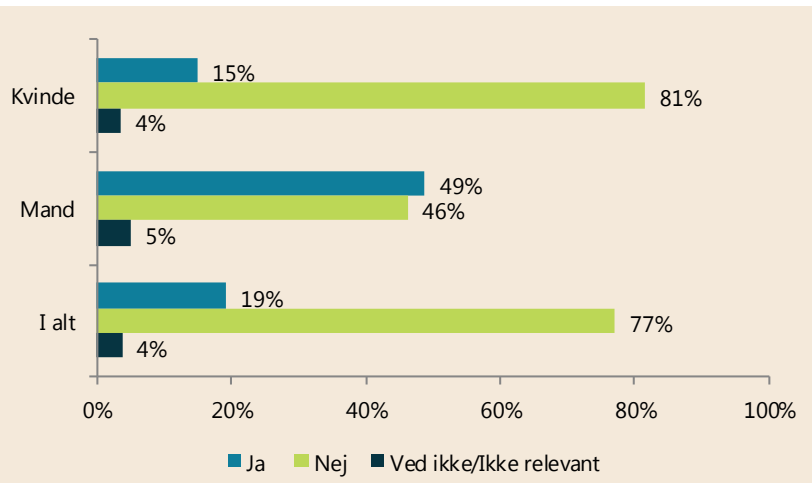
Børne skal have trusser eller underbukser på ved vandlge og pigerne trøje

Kvindelig pædagogmedhjælper

Mænd fravælger aktiviteter for at beskytte sig mod mistanke

Næsten halvdelen af de mandlige medlemmer (49 %) svarer, at de selv har fravalgt bestemte former for kontakt med børnene, for at beskytte sig mod mistanke. Andelen af kvindelige medlemmer, der svarer det samme, er 15 procent. En forskel på 34 procentpoint. Omvendt svarer flere kvinder (81 %), at de ikke har fravalgt bestemte former for kontakt ("Nej"), hvilket 46 procent af mændene svarer. Endelig svarer 4 procent "Ved ikke". Se figur 12.

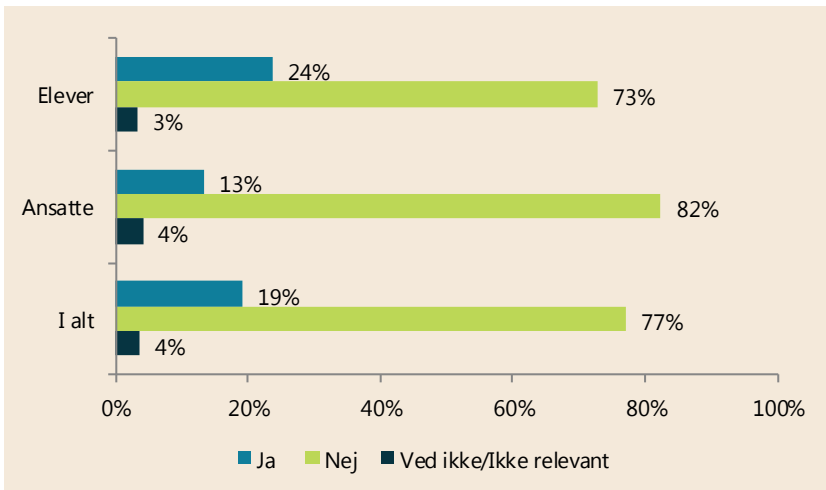
Figur 12. Har du selv fravalgt bestemte former for kontakt med børnene (tage barnet på skødet, skifte ble, kysse barnet etc.) for at beskytte dig mod mistanke? Fordelt på køn.

Antal svar: 839 (Kvinder), 111 (Mænd), 950 (I alt).

24 procent af eleverne har fravalgt bestemte former for kontakt med børnene for at beskytte dem selv mod mistanke om seksuelle overgreb. 13 procent af de ansatte svarer samme. En forskel på 11 procentpoint. Se figur 13 på næste side.

Figur 13. Har du selv fravalgt bestemte former for kontakt med børnene (tage barnet på skødet, skifte ble, kysse barnet etc.) for at beskytte dig mod mistanke? Fordelt på elever/ansatte.

Antal svar: 412 (Elever), 538 (Ansatte), 950 (I alt).

De medlemmer, der svarede "Ja" til at have fravalgt bestemte former for kontakt med børnene, havde mulighed for at uddybe dette i et åbent kommentarfelt. 112 medlemmer benyttede sig af denne mulighed. Der kan ikke ses nogen store forskelle mellem besvarelser af mænd/kvinder eller elever/ansatte. Der kan derimod ses et gennemgående tema i kommentarerne, da 82 af disse handlede om, at medlemmet havde fravalgt at kysse børnene. Nedenstående kommentarer er eksempler på dette:

Jeg har fravalgt at kysse på børn eller kramme dem, så de ikke får mistanke om mig. Dette er især, fordi jeg er mand.

Mandlig elev på den pædagogiske assistentuddannelse

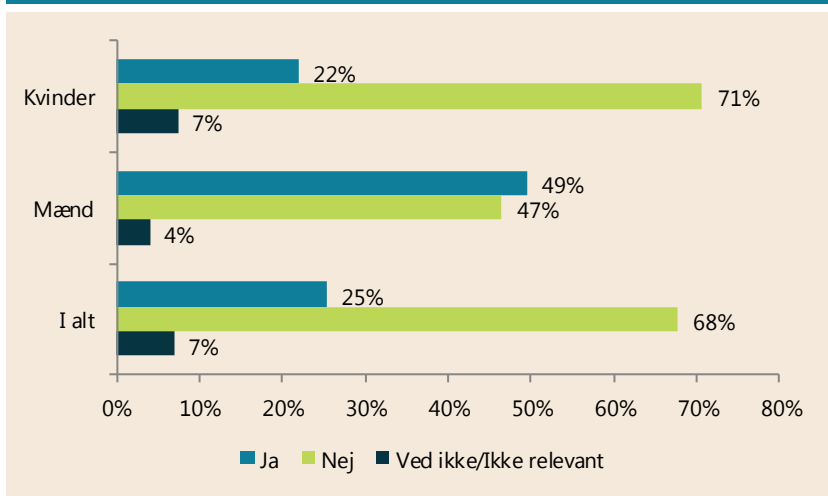
Jeg kysser ikke børn, da det, efter min mening, vil virke helt forkert. Det er SFO-børn, og jeg er den kærlige og faglige voksne, og ikke deres familie. Der må gerne være en forskel. De sidder heller ikke normalt på skødet, men ind imellem falder det naturligt, f.eks. i en hyggestund, hvor vi læser i en sofa og sidder tæt. Eller hvor et barn er kommet til skade, så sidder de også på skødet. Det er ikke tænkt som fravalg, men mere som en naturlig tilgang til børn. Jeg drager omsorg for dem som en professionel, og ikke som en nær ven eller et familiemedlem.

Kvinde, pædagogisk assistent

Kulturen og reglerne om fysisk kontakt sætter begrænsninger for omsorgen

Halvdelen af de mandlige ansatte i daginstitutioner (49 %) svarer, at kulturen og reglerne om fysisk kontakt sætter begrænsninger for den omsorg, som de kan give børnene – 22 procent af kvinderne svarer samme. Over dobbelt så mange mænd som kvinder oplever altså dette. 71 procent af kvinderne svarer "Nej" til spørgsmålet, og 47 procent mænd gør samme. Figur 14 viser denne fordeling.

Figur 14. Oplever du, at kulturen og reglerne om fysisk kontakt sætter begrænsninger for den omsorg, som du kan give børnene? Fordelt på køn.

Antal svar: 832 (Kvinder), 109 (Mænd), 941 (I alt).

Medlemmerne havde mulighed for at uddybe, hvordan kulturen og reglerne begrænser den omsorg, de kan give børnene. 71 medlemmer benyttede sig af denne mulighed fordelt på 50 kvinder og 21 mænd. Der kan i kommentarerne ses en forskel mellem, hvad de to køn kommenterer på. Kvinderne kommenterer ofte, at begrænsningerne har konsekvenser for børnenes opvækst, da det kan være problematisk, hvis børnene ikke får tilstrækkelig omsorg. Nedenstående kommentarer er eksempler på dette:

Hvis barnet har slået sig eller af anden grund er rigtig ked af det, så skal det pågældende barn have lov til at få et kram eller komme op og sidde på skødet. Det ser jeg så absolut intet forkert i. Tværtimod, ser jeg det som en del af det pædagogiske arbejde. Børn er jo gerne i daginstitutionerne længere tid end hjemme hos far og mor, så hvis vi, som pædagoger, ikke kan udvise den omsorg, så risikeres det, at barnet ikke lærer det eller får et forkvaklet syn på det.

Kvindelig elev på den pædagogiske assistentuddannelse

Ved at fjerne empatien fra fagpersonerne, skaber det en større afstand til pædagogerne som kærlige personer. Børn er så ofte i daginstitutionerne, at de fortjener et kram, hvis de er kede af det, eller at de for lov til at sidde på skødet, når man tegner eller andet. Det styrker en positiv relation.

Kvindelig elev på den pædagogiske assistentuddannelse

Hvis du vil give barnet omsorg, fx gennem trøst, så kræver det fysisk kontakt. Man skal også tænke på barnets alsidige, personlig udvikling, det må aldrig bliver et tabu eller en akavet situation for barnet at modtage fysisk omsorg af det pædagogiske personale. Det kan på sigt give barnet problematikker i forhold til at skabe relationer og opnå et socialt fællesskab. Ligeledes vil der være børn, som mangler den nære omsorg i den primære relation, og de børn vil gå tabt, hvis det heller ikke bliver mødt med fysisk omsorg i den sekundære relation, som det pædagogiske personale er. Børnene er trods alt mange timer i institutionerne i dag.

Kvindelig elev på den pædagogiske assistentuddannelse

De mandlige medlemmer nævner oftere, at omsorgen er begrænset, fordi de er bange for at blive misforstået, som nedenstående kommentarer viser:

Som mandlig pædagog er bare en mistanke nok til, at du er færdig i branchen, og derfor er man MEGET opmærksom på, hvordan du agerer overfor børn i situationer, hvor der er fysisk kontakt.

Mandlig elev på pædagoguddannelsen

Som mand går man og er bange for, at man bliver misforstået, og derfor kan man ikke yde den samme omsorg, fordi man ikke tør at komme tæt på barnet.

Mand, pædagogisk assistent

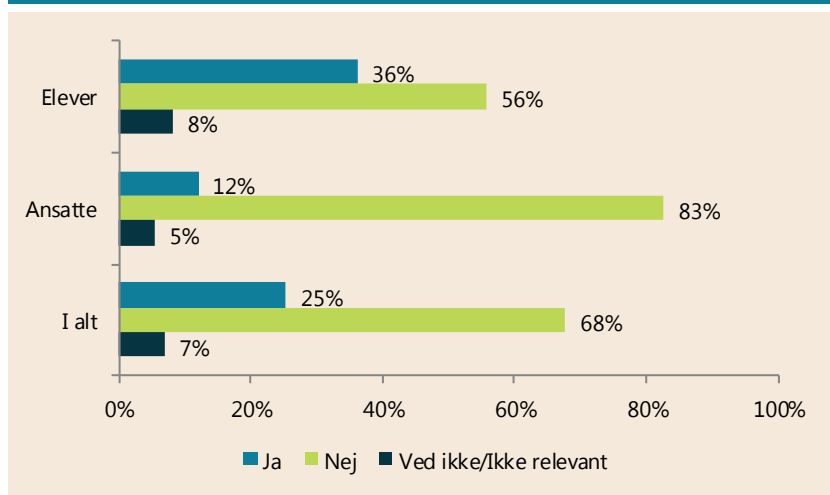
Børnene bruger størstedelen af deres 5 dage om ugen med pædagogisk personale, derfor har børnene i den grad også brug for omsorg, når de er i institutionerne, hver og en. Det bliver hæmmet voldsomt af, at man alt for ofte er nødt til at tænke på sig selv, når der opstår situationer, som kunne udsætte en.

Mand, pædagogisk assistent

Elever oplever flere begrænsninger for omsorgen

36 procent af eleverne oplever, at kulturen og reglerne om fysisk kontakt sætter begrænsninger for den omsorg, de kan give børnene. Kun 12 procent af de ansatte oplever samme. En forskel på 24 procentpoint.

Figur 15. Oplever du, at kulturen og reglerne om fysisk kontakt sætter begrænsninger for den omsorg, som du kan give børnene? Fordelt på elever/ansatte.

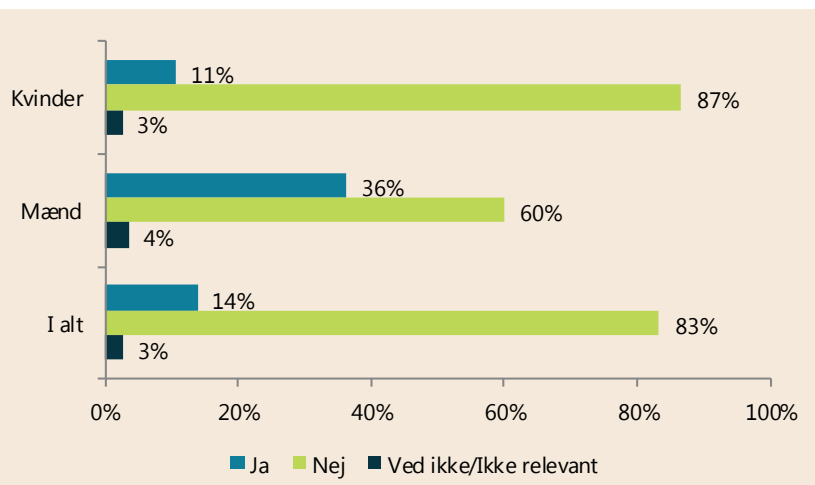
Antal svar: 404 (Elever), 537 (Ansatte), 941 (I alt).

I kommentarerne, hvor medlemmerne kunne uddybe om de oplever, at kulturen og reglerne sætter begrænsninger, kunne der ikke findes væsentlige forskelle mellem elever og ansatte, da begge grupper omtalte de samme tematikker, som blev nævnt ovenfor.

Flere mænd end kvinder har stået i en situation, hvor de var bange for, at deres handlinger kunne misforstås af kolleger eller forældre

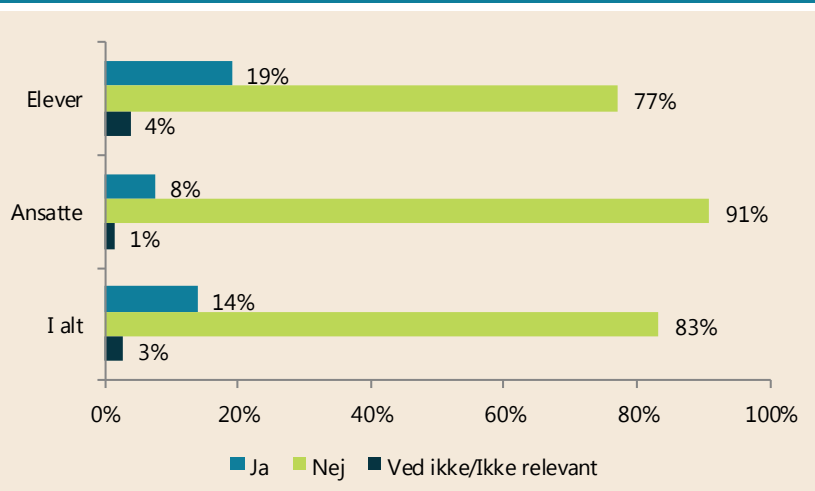
36 procent – over hvert tredje mandlige medlem – har oplevet at stå i en situation, hvor de var bange for, at deres handlinger i forhold til et barn kunne misforstås af en kollega eller forælder. Kun 11 procent af kvinderne svarer samme. 87 procent af kvinderne svarer derimod, at de ikke har stået i en sådan situation, hvilket 60 procent af mændene også svarer. Også elever oplever at stå i situationer, der kan misforstås. Det gælder 19 procent mod 8 procent af de ansatte. Se figur 16 og 17 nedenfor.

Figur 16. Har du nogensinde stået i en situation, hvor du var bange for, at dine handlinger i forhold til et barn kunne misforstås af kolleger eller forældre? Fordelt på køn.

Antal svar: 826 (Kvinder), 108 (Mænd), 934 (I alt).

Figur 17. Har du nogensinde stået i en situation, hvor du var bange for, at dine handlinger i forhold til et barn kunne misforstås af kolleger eller forældre? Fordelt på elever/ansatte.

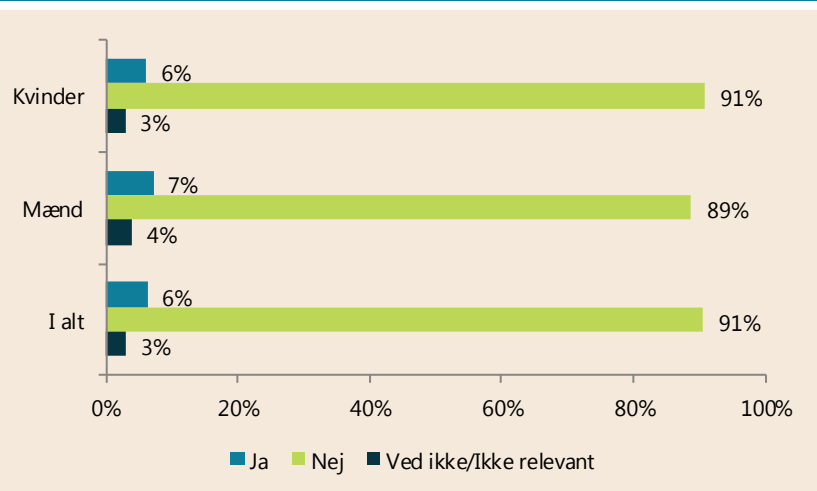

Antal svar: 399 (Elever), 535 (Ansatte), 934 (I alt).

Institutionerne oplever sjældent forældre, der sætter spørgsmålstegn ved de voksnes fysiske kontakt med børnene

Kun få ansatte, nemlig 6 procent, har oplevet forældre, der har sat spørgsmålstegn ved de voksnes fysiske kontakt med børnene. Her er der ikke forskelle mellem mænd og kvinder.

Figur 18. Har du inden for de seneste år oplevet forældre, der har sat spørgsmålstegn ved de voksnes fysiske kontakt med børnene? Fordelt på køn.

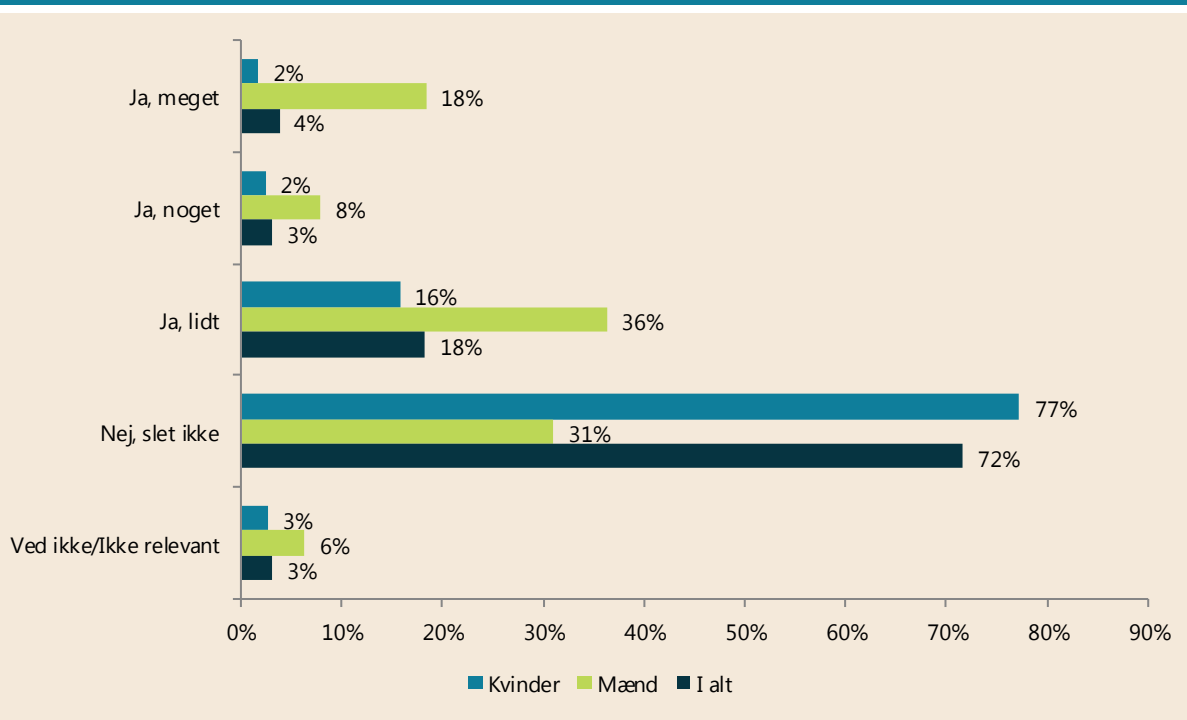

Antal svar: 823 (Kvinder), 108 (Mænd), 930 (I alt).

Flere mænd bekymrer sig om falske beskyldninger om seksuelle overgreb

Næsten hvert 5. mandlige medlem (18 %) svarer, at de generelt er meget bekymrede for at blive udsat for falske beskyldninger om seksuelle overgreb i deres arbejde. Kun 2 procent af kvinderne svarer det samme. På samme måde er der flere mænd, der svarer "Ja, lidt" til spørgsmålet (36 %) mod 16 procent af kvinderne. Kvinderne svarer oftest "Nej, slet ikke" til spørgsmålet (77 %), hvilket 31 procent af mændene svarer. Se figur 19.

Figur 19. Bekymrer du dig generelt for at blive udsat for falske beskyldninger om seksuelle overgreb i dit arbejde? Fordelt på køn.

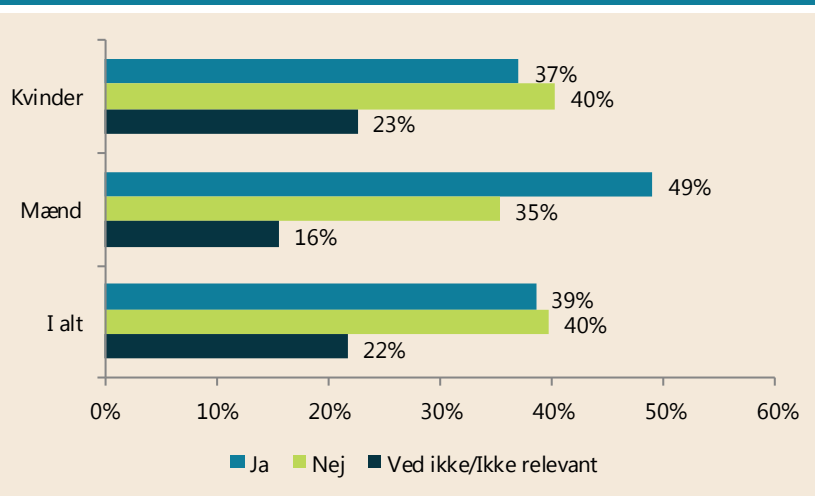

Antal svar: 823 (Kvinder), 107 (Mænd), 930 (I alt).

Flere mænd mener, at der bør være regler, der beskytter mod mistanke om seksuelle overgreb

49 procent af mændene svarer, at efter deres holdning, så bør der være regler på deres arbejdsplads, der beskytter mod mistanke om seksuelle overgreb. 37 procent af kvinderne svarer samme. En relativ stor andel (henholdsvis 23 procent for kvinderne og 16 procent for mændene) svarer "Ved ikke/ikke relevant" til dette spørgsmål.

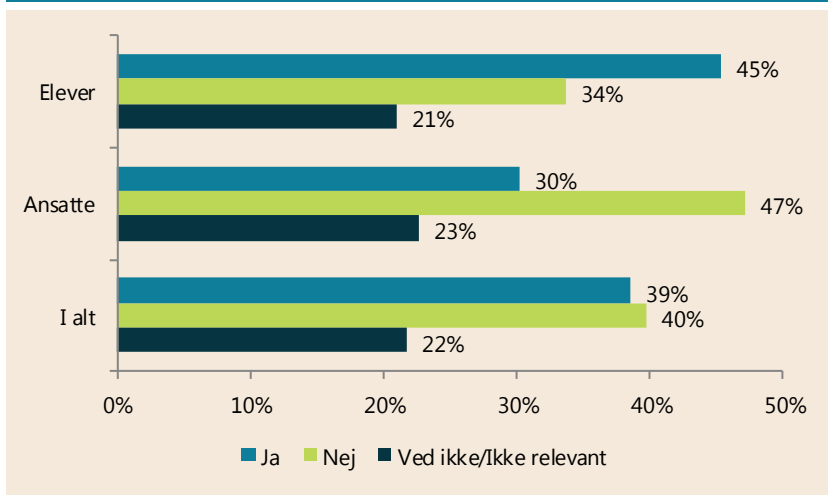
Figur 20. Det sidste spørgsmål handler om din egen holdning. Synes du, at der bør være regler, der beskytter mod mistanke om seksuelle overgreb, på din arbejdsplads? Fordelt på køn.

Antal svar: 821 (Kvinder), 107 (Mænd), 928 (I alt).

45 procent af eleverne mener, at der bør være regler, der beskytter mod mistanke om seksuelle overgreb på arbejdspladsen. 30 procent af de ansatte mener det samme. En relativ stor andel af begge grupper svarer "Ved ikke/ikke relevant" (henholdsvis 21 procent for eleverne og 23 procent for de ansatte). Se figur 21 på næste side.

Figur 21. Det sidste spørgsmål handler om din egen holdning. Synes du, at der bør være regler, der beskytter mod mistanke om seksuelle overgreb, på din arbejdsplads? Fordelt på elever/ansatte.

Antal svar: 395 (Elever), 533 (Ansatte), 928 (I alt).

Afslutningsvist havde medlemmerne mulighed for at komme med yderligere kommentarer til emnet. 147 medlemmerne benyttede sig af denne mulighed. En stor del af kommentarerne kom ind på mange af de samme emner, som allerede er blevet fremhævet i dette notat. To andre temaer blev dog også nævnt en række gange, som nedenstående kommentarer er eksempler på. Nogle af medlemmerne kommenterede mere specifikt på fordele ved fysisk kontakt ved børnene, som er vigtig for deres udvikling:

Vi kommer til at udsende et meget forkert signal til vores børn om at fysisk kontakt er forbudt eller farligt. (...) Ude i vores institution bruger vi meget wellness og børnemassage, og der skal man altid spørge en voksen og barnet om lov, så alle har en mulighed for at sige nej. Vi oplever, at vores børn får færre problemer med hinanden, når man giver børnemassage/ fodmassage til hinanden - det er bevist, at man ikke slår dem, man lige har fået massage af (børn imellem), da det skaber en samhørighed og en forståelse af sin egen og andres krop og grænser. At ikke måtte udvise følelser i mit arbejde, ville være et overgreb på min egen personlighed.

Kvinde, pædagogmedhjælper

Jeg kysser (dog ikke på munden), krammer og har de børn, jeg har med at gøre, siddende på mit skød. Det er en værdi, som jeg mener, ville skade mere end det ville gavne at sætte regler imod. Jeg har også haft med udviklingshæmmede at gøre, og der er taktil sansning meget vigtigt for velværen hos det enkelte barn, og der er selvfølgelig mange måder at stimulere den taktile sans på, men berøring og kys er også en stor del af det. Det er hyggeligt og på INGEN MÅDE seksuelt!

I forhold til bleskift bliver vi simpelthen nødt til at lade være med at være så mandeforskrækkede! Det er simpelthen at lære børn, at de skal være bange for mænd, og det er ikke holdbart! Alle børn har brug for socialisering fra både det kvindelige og mandlige køn, og det gælder også ved bleskift. Bleskift kan gøres til en aktivitet i sig selv, som barnet kan have godt af, om det er med en mand eller kvinde!

Kvindelig elev på den pædagogiske assistentuddannelse

Den sidste kommentar viser også et andet tema, som nævnes af nogle medlemmer, nemlig at det er en uheldig samfundsudvikling:

Jeg synes tiltag, som beskrevet i spørgsmålene, er ødelæggende for både børn og voksne i daginstitutioner. Hvis vi ikke kan arbejde med tillid til hinanden, kan vi lige så godt lukke og slukke. Den fysiske kontakt, der foregår, er normal og bør ikke begrænses af, at nogle få handler kriminelt. Vores samfund bevæger sig efter min mening i en forkert og hysterisk retning.

Mand, pædagogisk assistent

Jeg syntes, at tingene har taget en fuldstændig forkert drejning. Selvfølgelig er der enkelte uheldige sager angående seksuelle overgreb/mistanker, og det må absolut ikke ske. Men vi er kommet dertil, at vi næsten ikke kan kramme børnene, trøste dem eller bare være der for dem i dagligdagen, hvis vi skal tænke på, at vi kan blive mistænkt for et eller andet. Når jeg er på arbejde, vælger jeg at døren ind til puslepladsen er åben, men ellers bruger jeg ikke min tid på at tænke over dette. Men det er jo også mændene, som det går mest ud over, og det er helt forkert. Vi har brug for de mandlige pædagoger/pædagogiske assistenter i institutionerne.

Kvindelig elev på den pædagogiske assistentuddannelse

Metode

Indsamlingsperiode

Undersøgelsen er gennemført i perioden 4.-12. oktober 2016 blandt medlemmer af FOAs elektroniske medlemspanel. Undersøgelsen blandt elever er gennemført i perioden 3.-12. oktober 2016.

Indsamlingsmetode

Data er indsamlet i en spørgeskemaundersøgelse via FOAs elektroniske medlemspanel. Der blev udsendt én påmindelse til deltagerne. Der blev yderligere indsamlet svar fra FOAs elev-medlemmer fra Pædagogisk Sektor, som er hentet uden for det elektroniske medlemspanel.

Målgruppen

Målgruppen for denne undersøgelse er pædagogisk personale i daginstitutioner og SFO'er, samt elever på den pædagogiske assistentuddannelse og pædagogstuderende, der har været i praktik i en daginstitution eller SFO. FOA organiserer pædagogmedhjælpere, pædagogiske assistenter i hele landet samt pædagoger og ledere i institutioner i Københavns Kommune.

Antal besvarelser og svarprocent

998 medlemmer besvarede ét eller flere af spørgsmålene om kyssepolitik, herunder 452 elever og 546 erhvervsaktive. Den samlede svarprocent er 43 procent.

Alle resultater, som fremhæves i dette notat, er testet statistisk signifikant.

Repræsentativitet

Stikprøven er undersøgt for repræsentativitet på parametrene tillidshverv, medlemmernes alder og elever/ansatte. Analysen viste, at elever er overrepræsenteret i forhold til ansatte.

Vægtning af data

På baggrund af repræsentativitetsanalysen er data vægtet for elever/ansatte. Vægtningen gør, at svarene fra den underrepræsenterede gruppe (ansatte) får en større vægt, mens svarene fra den overrepræsenterede gruppe (elever) får en mindre vægt. På denne måde sikres, at stikprøven svarer til FOAs medlemmer.